

Forum CARPE

Verksamhetsberättelse

2015-04-01 – 2016-03-31

Forum Carpe

- kompetens- och verksamhetsutveckling inom funktionshinderområdet i Stockholm län

Forum Carpe | april 2015 – 31 mars 2016

Den första april 2012 startade Forum Carpe, en kommungemensam funktion för verksamhets- och yrkesutveckling inom funktionshinderområdet. Funktionshinderområdet är litet i varje kommun samtidigt som det är brett och kommunerna i länet har önskat en samordning för att kunna genomföra adekvat kompetensutveckling. Forum Carpes verksamhetsår sträcker sig från 1 april till 31 mars och följer därmed inte kalenderåret. Kommunernas deltagande i kompetensutveckling genomförd i Carpe redovisas däremot direkt till kommunerna i samband med tertial och bokslut.

Forum Carpe har fortsatt att utvecklas utifrån deltagande kommuners behov under verksamhetsåret. Målgrupp och användare är anställda, alla yrkeskategorier, på alla nivåer hos såväl kommunala som privata utförare samt myndighetsutövare inom området stöd till personer med funktionsnedsättning. Den 1 oktober 2015 utökades målgruppen till att också omfatta sjuksköterskor, arbetsterapeuter, fysioterapeuter samt chefer/samordnare i HSL organisationerna. Kompetensutvecklingen utgår från genomförd kompetensbehovsinventering samt löpande diskussioner, bland annat vid besök i de deltagande kommunerna s.k. kommundialoger. Kompetensutveckling erbjuds i form av gymnasiekurser, högskolekurser, föreläsningar, seminarier, kortare kurser och som erfarenhetsutbyten och nätverk för lärande. Syftet är att deltagandet i kompetensutveckling i Carpe ska bidra till utveckling av verksamheten utifrån brukares behov. Medarbetarens kompetensplan kan vara utgångspunkten för deltagande i kompetensutveckling med målet att den enskildes kompetens kommer arbetsgruppen till del. Med visionen att den ytterst ger resultat för den enskilde.

I Forum Carpe deltar fr.o.m. våren 2014 länets samtliga 26 kommuner. Avtal har skrivits mellan Stockholms stad och respektive kommun och förlängs med ett år om ingen av parterna skriftligen sagt upp överenskommelsen före den 30 november det år överenskommelsen löper. Ingen av de deltagande kommunerna har sagt upp överenskommelsen den 30 november 2015 och därmed går Forum Carpe in i kommande verksamhetsår 1 april 2016 med lika många deltagare.

Sveriges kommuner och landsting har ingått ett antal överenskommelser med regeringen som handlar om ett nationellt stöd till utvecklingsarbete för god kvalitet inom socialtjänsten och angränsande hälso- och sjukvård. I Stockholm län är det KSL (Kommunförbundet Stockholms län) som är ansvarig för satsningen.

Fr.o.m. 2013 utvidgades satsningen till att även omfatta verksamhetsområdet stöd till personer med funktionsnedsättning inom socialtjänsten. Den övergripande målsättningen är att regionala stödstrukturer ska stödja utvecklingen av en evidensbaserad praktik (EBP) inom verksamhetsom-

rådet. Utifrån en nationell kartläggning 2012 identifierades tre områden inom vilka satsningen har sitt fokus. Dessa är: förstärkt delaktighet och inflytande för barn och unga med funktionsnedsättning, förstärkt brukar-medverkan samt initiera, genomföra och utveckla systematisk uppföljning.

Sedan 2013 har Forum Carpe haft uppdraget att arbeta med satsningen i Stockholms län. Vid årsskifter 2015/2016 avslutades den nationella samordningen men i regionen finns medel kvar för att fortsätta arbetet kring de tre prioriterade områdena. Beslutet är taget av KSL:s styrgrupp för kunskapsutveckling i socialtjänsten. Det har möjliggjort att förstärkning av projektledningen med en projektledare kan göras 2016 ut. Som ett led i uppdraget genomfördes tidigare en kartläggning av hur arbetet bedrivs inom de tre områdena ovan. Resultatet av kartläggningen har under verksamhetsåret använts för att planera kompetensutveckling och sprida goda exempel, detta främst genom medverkan vid olika kompetensutvecklingsinsatser. Kartläggningen var ett komplement till övrig dialog i Forum Carpe.

Ytterligare en kartläggning är genomförd och den hade som målgrupp länets vårdcentraler. Kartläggningen genomfördes genom en webbenkät med frågor kring delaktighet, inflytande och samverkan. Syfte var att ge ett underlag till en nulägesbeskrivning i länet som grund för fortsatt dialog. Enkäten arbetades fram i samverkan med personer i ett par kommuner. Forskare på Centrum för allmänmedicin (Cefam) deltog i arbetet för att säkra att frågorna och val av ord skulle vara relevanta för målgruppen. Habilitering & Hälsa, samt FoU Habilitering & Hälsa har även de varit behjälpliga i skapandet av enkäten. Intresseorganisationerna på riksnivå, Riksförbundet FUB, Autism och Aspergerförbundet, Attention samt Hjärnskadeförbundet Hjärnkraft, fick möjlighet att se över frågorna och vissa tillägg och förändringar gjordes i samverkan. Resultatet av webbenkäten sammanställdes under året i rapporten *Webbkartläggning Primärvård - Delaktighet, inflytande och samverkan* och kan laddas ner via www.forumcarpe.se

Grupper/ Organisation

Projektledning

Projektledningen i Forum Carpe består i grunden av tre projektledare, 0,3 informatör och 0,2 administratör. Genom uppdraget kring en evidensbaserade praktik har projektledningen varit förstärkt med en projektledare under verksamhetsåret. Under året var planeringen att informatör skulle utöka sin tjänstgöringsgrad med 25 % i samband med arbetet av en ny webbplats. Sjukskrivning gjorde att informatör inte har funnits tillgänglig under 2015 och genom timsanställning samt genom övrig projektledning har informatörsuppgifter genomförts under den här tiden.

Styrgrupp

Under året har Carpes styrgrupp haft fyra ordinarie möten samt ett utökat styrgruppsmöte där alla kommuner var inbjudna. En första verksamhetsplan formulerades utifrån 2014 års utökade styrgrupp och nu var det dags för årets dialogmöte med fokus på den fortsatta framtiden där underlag inför nästa Verksamhetsplan skulle tas fram.

Målgrupp var en person från samtliga kommuner/stadsdelsförvaltningar i Stockholms län/Forum Carpe. En person med någon form av övergripande ansvar för området funktionsnedsättning. En workshop har också genomförts för att inför verksamhetsår 2016-2017 formulera målsättningar.

Strategiråden

Carpes strategiråd tillkom i samband med att Forum Carpe och projekt Carpe 2 startade (2012). Det har varit ett sätt att samla viktiga aktörer på regional och nationell nivå, för att kunna arbeta tillsammans kring viktiga frågor. Förutom dessa gemensamma möten, finns samverkan mellan Carpe och de samverkansparter som ingår i strategiråden kring konkreta frågor och i samband med kompetensutveckling. Regionala strategirådet, som finns kvar inom ramen för Forum Carpe, består av representanter från Länsstyrelsen, Kommunförbundet Stockholms län, Habilitering & Hälsa (SLL), FoU Södertörn, FoU NU, Kommunal samt FoU Nordost som tillkommit under året.

Det regionala strategirådet har haft två möten under året. Ett syfte med det regionala strategirådet är att utbyta erfarenheter och identifiera frågor för samverkan, något som förhoppningsvis kan gagna både funktionshinderområdet och regionen.

Nationella strategirådet, som upplöstes i och med att Carpe 2 avslutades 2014, bestod av representanter från Socialstyrelsen, Hjälpmedelsinstitutet, Handisam (nu Myndigheten för delaktighet), Kommunal, FUB, Attention, Autism och Aspergerförbundet samt Hjärnskadeförbundet Hjärnkraft.

Det nationella strategirådet var som nämnts främst kopplat till Carpe 2, men eftersom så mycket hänger ihop så presenterades och diskuterades frågor som gäller Forum Carpe även vid det nationella strategirådet. Numera finns samverkan mellan Forum Carpe och parterna som ingick i nationella strategirådet kring olika frågor vid behov. Projektledningen har bland annat besökt Myndigheten för delaktighet under året för att omvärldsbevaka. Ytterligare exempel på samverkan är att Autism- och Aspergerförbundet medverkat på en Kompetensombudsträff i två syften, det ena för att erbjuda Kompetensombuden kännedom om deras uppdrag. Det andra att Autism- och Aspergerförbundet önskade en dialog med Kompetensombuden för att få visst underlag till den webbutbildning de skapar.

CKA

En viktig länk i Carpes projektorganisation är CKA (Carpe Kommun Ansvarig). Deltagarna fungerar som vidarekommunikatörer och ansvariga i respektive kommun. CKA är en avgörande funktion för att kunna driva en så omfattande samverkan som Forum Carpe är. Det är också en viktig länk i dialogen med deltagande kommuner.

Under året har det varit sex möten med CKA. Målet är att CKA:s träffar inte bara ska vara informationsmöten utan en mix av information och dialog och ett forum för erfarenhetsutbyte i frågor av övergripande karaktär.

Kompetensombud

En annan viktig länk i Carpes projektorganisation är Kompetensombuden. Kompetensombudet är någon som har chefens och kollegornas förtroende och som är intresserad av utvecklingsfrågor. Då det tillkommer nya Kompetensombud kontinuerligt, har det under året erbjudits en kurs för nya Kompetensombud vid två tillfällen. Kurserna har genomförts av projektledningen. Därutöver har fyra Kompetensombudsträffar genomförts under året. Innehållet i Kompetensombudsträffarna har varit en blandning av information och erfarenhetsutbyte. Kompetensombudsträffarna har även innehållit en tydlig del omvärldsbevakning i form av att Carpes samverkansparter har medverkat och berättat om sina uppdrag. Kompetensombuden är betydelsefulla vidarekommunikatörer och dialogpart. Som tidigare nämnts har bland annat Autism- och Aspergerförbundet under året använt Kompetensombuden i en dialog om innehåll i en webbutbildning.

Intresseorganisationer

Referensgruppen med intresseorganisationer på länsnivå har haft ett möte under året. Detta möte hade ett särskilt syfte och det var att förbättra förutsättningar för den här regionala samverkan där det funnits utmaningar med att nå till rätt personer. Kring samverkan togs ett nytt tag där möte senare på dagen erbjöds och där projektledningen med hjälp av Handikappföreningarnas samverkansorgan HSO, försökte uppdatera kontaktuppgifterna. Syftet med referensgruppen är bland annat ömsesidigt erfarenhetsutbyte där eventuell samverkan kan identifieras. Frågor kring satsningen mot en evidensbaserad praktik har funnits med som tema på referensgruppens möten och var också temat som gruppen identifierade som tema inför nästa träff då projektledningen bland annat kommer att presentera arbetet kring Delaktighetsmodellen som pågår.

Information/Spridning

Forum Carpes främsta informationskanal är hemsidan vars huvudmålgrupp är deltagare i Forum Carpe. Hemsidan fungerar som en portal för forumet för att underlätta för deltagarna och effektivisera webbarbetet. Det är via hemsidan anmälningsförfarandet till kompetensutvecklingsaktiviteter görs.

En tidigare målsättning var att en ny webbplats skulle finnas inför året men det arbetet sköts på framtiden då Carpes informatör är sjukskriven. I

slutet av 2015 tog arbetet fart på allvar med hjälp av ett företag som nu skapat en webbplats i nära samverkan med projektledning och utifrån en Workshop där några CKA, Kompetensombud samt ovana hemsidesanvändare bjöds in för att fånga ett användarperspektiv. Informatör och projektledare arbetar vidare med innehållet på nya webbplatsen som kommer att ha samma adress som tidigare. För att klara informatörsuppgifterna under sjukskrivning har den goda samverkan som finns i Carpe varit viktig. Både Täby och Lidingö bidrar på olika sätt för att det ska fungera.

CARPE-bladet som ges ut vid ett antal tillfällen per termin är en annan informationskanal. Bladet skickas ut till deltagande kommuner samt till personer som valt att prenumerera på bladet via Carpes hemsida. Två CARPE - blad har getts ut under året. Sedan en tid tillbaka samverkar Forum Carpe med någon daglig verksamhet i länet för att ge ut CARPE-bladet och senaste numret har Datakvarten i Huddinge ansvarat för.

Uppföljning/Utvärdering

I projektledningens arbetssätt ingår att följa upp och kvalitetssäkra de kompetensutvecklingsaktiviteter som genomförs. Detta görs genom enkät vid behov efter genomförd aktivitet samt genom den dialog som genomförs i de organisatoriska grupperna samt vid den kommundialog som erbjuds varje år. En nära kontakt och dialog förs också med de upphandlade utbildningsaktörerna inför, under och efter kompetensutveckling. Ett arbetssätt som har till syfte att säkra funktionshinderperspektiv och kvalitet.

Processutvärdering

Processutvärderingen är ett verktyg för att följa och utvärdera Carpe på arbetsplatsnivå. Det är främst ett verktyg för arbetsplatserna att få diskussionerna om lärande och utveckling till arbetsplatsnivå. Syftet är att följa och utvärdera att arbetet framskrider såsom planerat och att kunskaper och erfarenheter tas tillvara och används. Men även för att få en helhetsbild av arbetet på en övergripande nivå. Processutvärderingen är ett verktyg som kan laddas ner från hemsidan och under året har information om nyttan på arbetsplatsnivå fortsatt i olika sammanhang.

Kompetensutveckling

En lista över den kompetensutveckling som genomförts fr.o.m. 1 april 2015 t.o.m. 31 mars 2016 återfinns i slutet av verksamhetsberättelsen. Nedan följer ett urval kring beskrivning av planering och genomförd kompetensutveckling under året.

Planering

Till grund för forumets kompetensutveckling har under året den kompetensbehovsinventering som genomfördes i november 2014 funnits. Utifrån den har kompetensutvecklingsinsatserna utvecklats i kontinuerlig

dialog med deltagande kommuner bland annat via CKA-möten och Kompetensombudsträffar, samt den kommundialog som genomförs en gång om året. Utifrån detta har projektledningen regelbundna möten för att samordna, skapa och upphandla kompetensutveckling.

Den kompetensutveckling som erbjuds utgår även från Carpes Yrkeskrav och Socialstyrelsens allmänna råd 2014:2 kring grundläggande kompetens. För att tydliggöra vilket yrkeskrav som ligger till grund för respektive kompetensutveckling ”stämplas” kursinbjudningarna med aktuellt yrkeskrav.

Under året har Forum Carpe erbjudit olika former av kompetensutveckling som föreläsningar, seminarier, erfarenhetsutbyten och kortare (icke poänggivande) kurser, något som ingår i den delfinansiering som varje deltagande kommun betalar. Forum Carpe upphandlar och administrerar även uppdragsutbildning inom gymnasial vuxenutbildning samt högskoleutbildning, där varje kommun själva finansierar kurskostnaden.

Gymnasiekurser

Intresset för gymnasiekurser i Forum Carpe har fortsatt varit stort. Efter behovsinventering gällande kurser ur Vård- och omsorgsprogrammet och Barn- och fritidsprogrammet med sista svarsdatum den 2 april utökades utbudet under året. Under året har 16 gymnasiekurser startat. Följande kurser har erbjudits; Specialpedagogik 1 och 2, Psykiatri 1, Grundläggande vård och omsorg, Vård och omsorg vid demens sjukdom samt Pedagogiskt ledarskap. Under våren kommer behovsinventering genomföras som kommer ligga till grund för fortsatt planering.

Högskolekurser

En behovsinventering gällande högskolekurser genomfördes i mars 2014. Resultatet visade att det inte fanns tillräckligt stort intresse för att då kunna avropa högskolekurser. Det intresse för högskolekurser som fanns var spritt på ett antal olika kurser och det gav inte tillräckligt underlag för att avropa en kurs med 25 platser. Under våren 2015 pågick en ny upphandling gällande högskolekurser och de nya avtalen börjar gälla fr.o.m. 1 november 2015. Karolinska Institutet och Ersta Sköndal Högskola har fått uppdragen.

Mot bakgrund av detta gjordes en ny inventering hösten 2015 som delades upp i två steg. I det första steget var frågan om huruvida man är intresserad av en specifik kurs samt vilka kurser/ämnen man är intresserad av att bli tillfrågad om i nästa inventering. Detta för att KI med kort varsel var redo att genomföra just kursen *Ungdomar och vuxna med utvecklingsstörning eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar: förstå, bemöta och samarbeta* genom det nya avtalet. Inventeringen visade på ett underlag så kursen är avropad och kursstart sattes till den 14 april 2016. Nästa steg är att inventera våren 2016 utifrån det första steget där man fått påverka vilka kurser man önskar bli tillfrågad kring.

Övrig planering

Under året har en mängd planeringsmöten genomförts med olika aktörer inför diverse kompetensutvecklingsinsatser inom Forum Carpe.

Nedan följer ett urval:

Planering och uppföljning kring kompetensutveckling med de upphandlade utbildningsanordnarna Lärgården, SweJa och Kompetensutvecklingsinstitutet. En god kontakt och en grundlig dialog direkt med de lärare som ska hålla i kurserna är nödvändig för att säkerställa att funktionshinderperspektivet är det rätta, att rätt direkta målgrupp samt rätt yttersta målgrupp är i fokus.

Planeringsmöten med Habilitering & Hälsa har genomförts regelbundet, bland annat med Center för kommunikativt och kognitivt stöd (StoCKK).

Planering tillsammans med forskare och praktiker har pågått kontinuerligt under året och resulterat i olika kompetensutvecklingsinsatser.

Planeringsmöten med såväl Karolinska Institutet som Ersta Sköndal högskola har genomförts för att planera olika seminarier och föreläsningar.

Planering av delaktighetsveckan, inom ramarna för uppdraget kring evidensbaserad praktik inom socialtjänst, skedde också under året. Delaktighetsveckan planerades av alla projektledare tillsammans.

Planering av Hälsoveckan som genomfördes under hösten genomfördes också av projektledningen tillsammans med aktuella aktörer.

Planering inför utbildningar i Delaktighetsmodellen har också genomförts under året.

Genomförande

Statistik över deltagande skickas ut till CKA i samband med tertiäl och bokslut.

Liksom i tidigare projekt Carpe så genomförs vissa kompetensutvecklingsinsatser med egen kompetens, alltså kompetens som finns i projektledning, hos samverkansparter och hos projektdeltagare. Andra kompetensutvecklingsinsatser beställs hos någon upphandlad utbildningsanordnare, av forskare eller andra experter.

Externt upphandlat

Kompetensutveckling som genomförts av någon upphandlad utbildningsanordnare, av forskare eller andra experter är exempelvis:

KI som när det nya avtalet var på plats under hösten 2015 kunde påbörja ett genomförande med föreläsningen kring förvärvad hjärnskada.

Habilitering & Hälsa genomförde ett antal föreläsningar om olika funktionsnedsättningar och dess konsekvenser.

Lärgården har under året genomfört kompetensutveckling kring t ex MS, ALS, Stroke, Afasi, Autism och Epilepsi.

Föreläsningar och kortkurser i social dokumentation och Lex Sarah har genomförts flera gånger under året. Kompetensutvecklingsinstitutet har genomfört dessa kurser.

Egen kompetens & samverkan

Bland det som genomförts med egen kompetens återfinns bland annat:

Carpes Yrkeskrav

Seminarier kring Carpes Yrkeskrav och Socialstyrelsen allmänna råd 2014:2 kring grundläggande kompetens.

Seminarier kring materialet Uppdrag & Yrkesroll och verksamhetsområdena personlig assistans, boende, daglig verksamhet, barn och unga samt socialpsykiatri.

Nätverksträff för Yrkeskravsankare genomförts under året. Därutöver har tre träffar kring grupputvecklingsmaterialet ”Så får vi det bra på jobbet” genomförts i egen regi varav en av dessa var ett erfarenhetsutbyte mellan verksamheter som arbetat med materialet.

Grundläggande värden

Seminarier med rubriken ”Delaktighet och inflytande – från teori till praktik” genomförs i samverkan med Funktionshinderombudsmannen i Stockholms stad, Riitta-Leena Karlsson. En återkommande aktivitet där man får möjlighet att diskutera grundläggande värden som LSS, FN-konventionen och funktionshinderpolitiska mål utifrån den praktik där man befinner sig. Utöver att erbjuda dessa till medarbetare, chefer och handläggare har ett tillfälle erbjudits HSL organisationerna.

Goda exempel

Aktiviteter av praktiker till praktiker där erfarenhetsutbyte i strukturerad form bestående av både presentationer av hur man *kan* arbeta med en viss fråga samt diskussioner, har genomförts under året. Bland annat kring Bildstöd, Lågaffektivt bemötande, Livets slutskede och Samtalsmatta.

Hälsoveckan

Sedan några år tillbaka är en vecka med fokus på hälsa ett inslag i Carpes aktiviteter, detta också under hösten 2015. Aktiviteterna belyste hälsa ur olika perspektiv. Forskning, praktiker och intresseorganisation medverkade tillsammans med deltagarna i sina dialoger och erfarenhetsutbyten över kommungränserna.

Erfarenhetsutbyten i nätverk

Ett av Forum Carpes uppdrag är att vara en mötesplats för erfarenhetsutbyten och nätverk när kommunerna uttrycker ett behov. Under året har erfarenhetsutbyten och nätverksträffar erbjudits för Paramedicinare och Verksamhetsutvecklare samt för medarbetare och chefer inom Korttidsverksamheter. Ytterligare nätverk som tillkommit på önskan av kommuner är nätverket för chefer inom personlig assistans där två träffar genomförts, nätverk för HSL organisationerna där två träffar genomförts, samt nätverk för teckenspråkiga enheter där ett genomförts.

Under året tas också initiativ till att återkalla chefer inom Socialpsykiatri till erfarenhetsutbyte, en grupp som tidigare funnits i samband med ett utvecklingsarbete som syftade till att inkludera socialpsykiatri i Carpes Yrkeskrav.

Fokus på myndighetssidan

Det har under året funnits ett fokus på att förstärka myndighetssidan på olika sätt. Representation i styrgruppen av chef från beställarsidan har övervägts i samband med att någon ledamot slutar och en ny ska tillsättas. Dock har det inte resulterat i något faktiskt byte ännu.

Särskilda kompetensutvecklingsinsatser för handläggare har erbjudits under året. En utvecklingsgrupp för handläggare har tillsatts och beskrivs närmare under rubriken, Evidensbaserad praktik.

Gränsöverskridande aktiviteter för både beställare och utförare har också erbjudits vid ett flertal tillfällen. Det har tenderat att komma fler utförare än beställare vid dessa tillfällen. En analys av detta skulle kunna vara att insatserna inte är lika riktade till handläggarna ur deras perspektiv och där ett fortsatt arbete behöver göras av projektledningen för att fånga detta.

Antalet handläggare som deltagit i olika aktiviteter har under verksamhetsåret ökat med 31 % i jämförelse med föregående år.

Samverkan

En grund i Forum Carpe är samverkan. Mellan kommunerna, med relevanta aktörer regionalt och nationellt. En samverkan som är uppbyggd över tid och som särskilt bör nämnas i en berättelse om Forum Carpe.

Evidensbaserad praktik

Inom ramen för satsningen mot en evidensbaserad praktik har kompetensutvecklingsinsatser genomförts, nedan följer ett axplock. För en mer heltäckande bild hänvisas till den rapport som lämnats till SKL och som under våren 2016 skickas till CKA och Styrgrupp och som kommer att finnas på Forum Carpes hemsida.

Som tidigare nämnts är de prioriterade områdena förstärkt delaktighet och inflytande för barn och unga med funktionsnedsättning, förstärkt brukarmedverkan samt initiera, genomföra och utveckla systematisk uppföljning.

Förstärkt delaktighet och inflytande för barn och unga

Utvecklingsgrupp för handläggare

En utvecklingsgrupp med handläggare har bildats med syfte att arbeta med att förstärka och utveckla barns delaktighet i samband med utredning och uppföljning av insatser med utgångspunkt från Barnkonventionen och relevant lagstiftning som Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och Socialtjänstlag (2001:453) (SoL). Genom samverkan med handläggare från andra kommuner i Stockholms län sprids goda exempel och kan innebära idéer, verktyg, metoder/arbetsätt som kan leda utvecklingsarbetet framåt kring barn- och ungas delaktighet och inflytande, i den egna verksamheten. Utvecklingsgruppen får även möjlighet att ta del av nyheter på områden och forskning. Gruppen har inplanerade möten under 2016 och möjlighet att sprida goda exempel i större sammanhang finns i Forum Carpe. Utvecklingsgruppen har bildats utifrån en tidigare arbetsgrupp för handläggare som arbetat med bild/kommunikationsstöd för handläggare, de har bland annat arbetat fram ett bildstöd som tydliggör handlägningsprocessen. Detta material kommer att uppdateras, spridas och göras tillgängligt via hemsidan, www.forumcarpe.se

Föreläsning om barns rättigheter och barnens perspektiv

I samverkan med Myndigheten för delaktighet (MFD) genomfördes kompetensutveckling kring barns och ungas delaktighet. Under dagen deltog även praktiker från Lidingö stad för att beskriva hur de arbetar i praktiken med delaktighet och medbestämmande i korttidsverksamhet för barn och unga.

Workshop för LSS-handläggare/biståndshandläggare

Kristina Engwall, chef och forskningsledare på FoU Södertörn har genomfört workshops under året. Aktiviteten har inletts med en introduktion om evidensbaserad praktik (EBP) och därefter innehållit ett arbete med granskning av LSS-akter kopplat till barnperspektivet och en efterföljande dialog. Workshopens syfte har varit att lära mer om hur det går att närma sig en evidensbaserad praktik, få reflektera över sin yrkesroll och att använda egen dokumentation i det systematiska förbättringsarbetet.

Workshop samtalsmatta

För att möjliggöra delaktighet och brukarinflytande för personer med kommunikationssvårigheter och/eller kognitiva funktionsnedsättningar, kan alternativ och kompletterande kommunikation behövas. En metod för det är samtalsmatta och en aktivitet genomfördes i samverkan med praktiker, ett gott exempel, från vårdbolaget Tiohundra, Praktiker beskrev hur de använder metoden och hur de arbetat med implementering. Aktiviteten innebar även en teoretisk genomgång av metoden och praktiska övningar och dialog.

Det utsagda mellan barn och föräldrar i familjer där det finns barn med funktionsnedsättning

I anslutning till internationella barndagen genomfördes en aktivitet kopplat till barn och ungas delaktighet och inflytande i samverkan med Ann-Marie Stenhammar och Lena Nyblom Malmberg. De berättade om deras projekt *Det utsagda mellan barn och föräldrar*¹ som syftar till att skapa förutsättningar för en öppen kommunikation mellan barn och föräldrar i familjer där det finns barn med funktionsnedsättning. Även syskonens perspektiv lyftes upp. Föreläsningen innebar även genomgång av metoder, modeller och verktyg för att underlätta samtal med barn. Aktiviteten skedde gränsöverskridande mellan beställare och utförare.

Förstärkt brukarmedverkan

Delaktighetsmodellen

Intresset för att utbilda vägledare i Delaktighetsmodellen har fortsatt under året. Forum Carpe har under perioden fortsatt att utbilda Vägledare i Delaktighetsmodellen. Under hösten genomförde Forum Carpe den första Vägledarutbildningen för personer med egen funktionsnedsättning. Upplägget för den kursen är att man går i par med redan utbildad Vägledare och det var en mycket lyckad kursomgång där fyra nya Vägledare kunde börja arbeta i sina respektive kommuner. Ytterligare en kurs för personer med egen funktionsnedsättning har startat under våren 2016. Det finns nu drygt 50 stycken utbildade Vägledare fördelade på ca 10 olika kommuner i länet. Bland framgångsfaktorerna kan nämnas att det underlättar för kommunerna om de har en samordnare som hjälper till att organisera för modellen. Forum Carpe har under perioden ordnat regionala nätverksträffar vid två tillfällen. Vid det senaste tillfället medverkade Hans Nilsson och Malin Holmen för att berätta om projektet ”Med delaktighet i sikte” till detta tillfälle bjöds förutom Vägledare också chefer och samordnare in. Forum Carpe deltar också i det nationella nätverket för Delaktighetsmodellen där det bland annat ingår en viss rapportering till FoU Valfärd.

Modellen är utvärderad i Skåne och den utvärderingen och modellen presenteras närmare i uppföljningsstudien *Delaktighetsmodellen - en väg mot empowerment* (FoU Valfärd Skriftserie 2014:1).

För den som vill veta mer om modellen på ett lättillgängligt sätt finns också en informationsfilm genom länken: <http://ebp.kfsk.se/film-om-delaktighetsmodellen/>

Se mig! Hör mig! Förstå mig!

Delaktighetsmodellen är *ett* sätt att arbeta med brukarmedverkan men är inte en modell som passar alla. Att ge stöd till personer med omfattande intellektuella funktionsnedsättningar kräver andra arbetssätt för att öka delaktighet och inflytande. Under året har flera fördjupande 3-dagars

¹ Handikappförbundens projekt 2014 – 2017 finansierat av Allmänna arvsfonden och i samarbete med Rädda barnen, 1177Vårdguiden, Nationellt Kompetenscentrum för anhöriga samt Region Skåne

kurser kring den här målgruppen och delaktighet genomförts där arbetsätt och metoder spridits. Gunnel Winlund, psykolog inom Vuxenhabiliteringen i Växjö, specialist i handikappspsykologi och författare till boken ”Se mig! Hör mig! Förstå mig!” har varit föreläsaren.

Delaktighetsveckan

Under våren 2016 genomfördes den tredje så kallade Delaktighetsveckan där veckans alla aktiviteter på olika sätt knyter an till de prioriterade områdena i satsningen.

Systematisk uppföljning

Regional dialog om delaktighet, inflytande och systematisk uppföljning

Året avslutades med en regional dialog om evidensbaserad praktik där Sirpa Niemi, nationell samordnare EBP, gav en nationell lägesbeskrivning och omvärldsbevakning. Forum Carpe stod för motsvarande lägesbeskrivning på regional nivå. Under dagen ägnades särskilt fokus åt systematisk uppföljning där Mia Ledwith, samordnare SKL, presenterade olika sätt och verktyg att arbeta med systematisk uppföljning.

Under dagen medverkade praktiker från Botkyrka kommun som ett gott exempel och beskrev deras väg mot en evidensbaserad praktik med fokus på systematisk uppföljning och brukardelaktighet. Botkyrka är ett exempel på hur man förankrat arbetet kring brukarmedverkan i organisationen och styrdokument. Vägledare i Delaktighetsmodellen som själva är stöd-användare från Botkyrka och Haninge kommun medverkade.

För att arbetet med evidensbaserad praktik skall genomsyra hela organisationen krävs att såväl strategisk som operativ chef arbetar systematiskt och att arbetet är förankrat i organisation och styrdokument för att öka exempelvis brukarinflytande. Att nå chefer och nyckelpersoner är en förutsättning för att nå resultat och den här regionala dialogen var ett av dessa tillfällen.

Nätverk för verksamhetsutvecklare

Nätverket innebär att verksamhetsutvecklare eller motsvarande funktion har ett forum för dialog och erfarenhetsutbyte kring det systematiskt förbättringsarbete och evidensbaserad praktik. Ämnen som lyfts upp för dialog har handlat om ledningssystem för det systematiska kvalitetsarbetet. Det har även handlat om hur det går att följa upp, utvärdera och analysera insatsers resultat på ett systematiskt sätt för att använda i förbättringsarbetet.

Andra teman som varit uppe för dialog och erfarenhetsutbyte handlar om ”skydds och begränsningsåtgärder ” och hur det går att arbeta evidensbaserad kring detta.

Systematiskt förbättringsarbete att arbeta evidensbaserat i vardagen

En föreläsning kring systematiskt förbättringsarbete har genomförts i samverkan med praktiker från Vårdbolaget Tiohundra AB som innebar en beskrivning av hur de gått tillväga för att närma sig en evidensbaserad praktik. Presentation gjordes av vilka metoder de använt, hur de genom-

fört och implementerat det systematiska förbättringsarbetet i verksamheten. Aktivitetens målgrupp var i huvudsak chefer, verksamhetsplanerare och nyckelpersoner. Det fanns även tid för dialog om hur mäta, hur åskådliggöra resultat, hur analysera och hur skapa lärande i den egna arbetsgruppen.

Utveckling

Carpes Yrkeskrav

En vidareutveckling av Carpes Yrkeskrav resulterade under förra verksamhetsåret i ett kompletterande materialet som kallas ”Uppdrag och Yrkesroll”. Seminarier kring materialet har fortsatt och varit uppskattade. En del av seminariet är att få tillfälle till dialog kring uppdrag och yrkesroll och projektledningen har sammanställt dialogfrågor för ändamålet. Dessa frågor planeras nu bli en del av materialet och tillgängliggöras på hemsidan. Allt för att stärka möjligheten till lärande på arbetsplatsen...

Seminarierna kring Carpes Yrkeskrav som erbjuds regelbundet har under året förstärkts i sin koppling till Socialstyrelsens allmänna råd 2014:2. Det material som skapats för en jämförelse mellan Socialstyrelsens allmänna råd och Carpes Yrkeskrav finns nu tillgängligt via hemsidan.

Titlar och kompetensnivåer

Under december/januari genomfördes en kartläggning i samverkan med CKA kring byte av titulatur i syfte att få en överblick av hur det ser ut i länet. Svarsfrekvensen var 81 % (21 av 26 kommuner) och visar att 86 % av de som svarat har genomfört titelbyte till stödassistent och/eller stödpedagog eller förbereder byte av titlar.

Strategiskt arbete

Forum Carpe är en regional organisation men strategiska nationella frågor är ändå viktiga. Strategiskt arbete där kompetensutveckling kan ses som ett mål men även medel för det strategiska påverkansarbetet, sker både regionalt och nationellt.

Carpe finns numera med som representanter i det nationella Kompetensrådet som Carpe startade 2010 och drev fram till att Carpe 2 avslutades i juni 2014. En annan strategiskt viktig arena är det nationella nätverk för utvecklingsledare kopplat till SKL och satsningen på evidensbaserad praktik. Två personer från Carpes projektledning ingår i nätverket. Från årskiftet 2015-2016 avslutades den nationella samordningen kring satsningen men nätverket lever kvar i regi av deltagarna.

Under året har två ur projektledningen, samt en kommunalt anställd person utbildat sig som kursledare i delaktighetsmodellen för att kunna möta upp efterfrågan att fortsätta utbilda Vägledare i Delaktighetsmodellen. Att öka antalet kursledare är ett sätt att kvalitetssäkra att det finns tillräckligt många kursledare i länet för att tillgodose efterfrågan.

Regional nivå

Forum Carpe har under perioden deltagit i det Regionala programråd för Vård- och omsorgsprogrammet som KSL bjuder in till. Syftet med dessa möten är att skapa kontakter mellan arbetsliv och utbildning och därigenom förbättra kvaliteten på yrkesutbildningarna. Syftet är också att uppnå bättre balans mellan utbildningarnas utbud och branschens efterfrågan. Forum Carpes roll är att representera funktionshinderområdet och föra dialog kring vad området har för behov och hur vi som bransch kan möta upp skolan. Det är strategiskt viktigt att Forum Carpe finns med utifrån uppdraget att synliggöra verksamhetsområdet och också att arbeta med rekryteringsproblematiken.

Målen för det regionala programrådet är:

- Att bredda tillgången på utbildningsvägar för den enskilda eleven
- Dimensionera så att efterfrågan och utbud är i balans, på kort och lång sikt
- Stimulera utbildningar som bedöms strategiskt viktiga för regionen

Nationell nivå

Carpes projektledning har under året medverkat vid konferenser anordnade av andra, bland annat:

Forum Carpe deltog som medarrangör och utställare vid den fjärde nationella konferensen om åldrande och utvecklingsstörning ”Hälsa för personer med utvecklingsstörning som åldras”. En konferens som Riksförbundet FUB:s Äldrekommitté var initiativtagare till, medarrangörer var Svenskt Demenscentrum, Äldrecentrum samt Forum Carpe.

En projektledare har deltagit på en nationell konferens som Skolverket anordnade och den handlade om gymnasieskolornas yrkesprogram dels ur ett genusperspektiv men också hur man kan locka elever till yrkesprogrammen. Samt deltagit i en nationell konferens som anordnades av Vård och omsorgscollege tillsammans med Äldrecentrum. Dagen handlade om lanseringen av Vård och omsorgscollege handledarutbildning men också frågeställningar som; Hur kan vi nå en gemensam målbild för språkutveckling och handledning- vad förenar och vad skiljer?

En projektledare har deltagit i Vård och Omsorgs college Rikskonferens där temat var hur arbetslivet och utbildningen tillsammans kan verka för attraktiva och moderna verksamheter.

Regionala dialoger för eventuellt nationell likvärdighet

En dialog kring innehåll i stödpedagogutbildning som gjorts i alla regioner i landet och som sedan sammanställs av NKR:s representanter i regionerna, är genomförd. Om man ser att det finns en enighet kring ett nationellt likvärdigt innehåll kommer processen att innehålla en remissrunda till de som deltagit i dialogerna innan man eventuellt enas om att lämna in en gemensam ansökan till Myndigheten för Yrkehögskola om en så kallad föreskrift om likvärdigt innehåll. Dialogen hölls med CKA

som hade möjlighet att bjuda med HR funktioner samt fackliga representanter.

Utöver att handla om utbildningen för stödpedagoger stod det klart att man sitter med gemensamma frågeställningar och utmaningar inför framtida rekrytering av medarbetare.

Nationella Kompetensrådet (NKR)

Carpe finns numera med som representanter i det nationella Kompetensrådet som Carpe startade 2010 och drev fram till att Carpe 2 avslutades i juni 2014. Fr.o.m. 1 juli 2014 är Vård- och Omsorgscollege vårdorganisation för NKR.

Intresseorganisationer

Förutom den samverkan med intresseorganisationerna som finns genom referensgruppen på länsnivå samt det nationella strategirådet, har olika möten genomförts under året. Bland annat återkommande erfarenhetsutbyten med FUB på riksnivå men även med andra organisationer på riksnivå, i syfte att samverka. Bland annat kring kompetensutvecklingsaktiviteter.

Vad har fungerat bra under året

Dialogen med samverkansparter och deltagare i Forum Carpe har fungerat bra under året. Ett stort antal kontakter har tagits ömsesidigt både internt bland Carpes deltagande aktörer och externt bland t ex intresseföreningar, forskare och myndigheter. Alla har varit mycket intresserade av att samverka kring olika frågor som kan leda till kompetensutveckling för Carpes deltagare. Dialogen med deltagande kommuner utvecklas hela tiden och allt fler medarbetare och chefer medverkar i olika sammanhang i Forum Carpes verksamhet. Responsen kring aktiviteter där praktiker delar med sig till praktiker och en dialog erbjuds tyder på att det är ett bra sätt att lära av varandra inom Forum Carpe samverkan.

Vad har varit en utmaning under året

En utmaning under detta verksamhetsår har varit att två nya rekryteringar till projektledningen genomförts under samma period, samtidigt som en person varit sjukskriven. Detta har inneburit underbemanning i olika omfattning under året.

En av uppgifterna i Forum Carpe är att upphandla, beställa och administrera enskilda kurser och kortkurser. Processen kring att kvalitetssäkra upphandlad kompetensutveckling har i en del fall varit en utmaning som tagit mycket tid i anspråk. Ett viktigt arbete som fortsatt har prioriterats för att kvalitetssäkra innehåll.

Ekonomi

Forum Carpe har en budget som baseras på antal deltagande kommuner genom 1,75 kr per invånare i de kommunerna. Det finns ett fortsatt överskott. Något mer i intäkter kring gymnasiekurserna än förutspått har bland annat bidragit till överskottet. Ytterligare förklaring är att Forum Carpe har fortsatt uppdrag att arbeta med satsningen kring evidensbaserad praktik i socialtjänsten. I och med uppdraget följer medel som använts till anställning av ytterligare en projektledare och till kompetensutveckling inom satsningens prioriterade områden. Det gör att Forum Carpe under året haft mer medel till kompetensutveckling än kommunernas finansiering. Ytterligare förklaring till överskottet är att Carpes informatör varit fortsatt sjukskriven under verksamhetsåret. En annan förklaring till överskottet är att en relativt stor del av den kompetensutveckling som genomförts under året, har genomförts med egen kompetens, alltså inte köpts. Kompetensutveckling har genomförts både av projektledning och av praktiker som är verksamma inom de kommuner som ingår i Forum Carpe.

Styrgruppen har tidigare beslutat att finansiera en ny hemsida med överskottet. Det planerades ett genomförande med befintlig kompetens genom att Carpes informatör skulle arbeta 25 procent utöver sin grundtjänst. Arbetet har dock förskjutits på grund av sjukskrivning och ett företag har anlåtats under verksamhetsåret för att göra del av arbetet. Ytterligare användningsområde Styrgruppen beslutat om för överskottet är att undersöka olika möjligheter kring webbaserade aktiviteter.

Aktivitetslista

Nedan följer aktivitetslista för Forum Carpes kompetensutvecklingsinsatser från och med 1 april 2015 till och med 31 mars 2016. Siffran i sista kolumnen visar på antal deltagare per aktivitet.

Aktiviteter som genomförts inom ramen för satsningen mot en evidensbaserad praktik redovisas med markeringen EBP i särskild kolumn.

Aktivitetslista 1/4 2015 -31/3 2016

April

	Specialpedagogik 1	40
	Afasi	31
	Social dokumentation	39
	Autism, fördjupning	41
EBP	EBP work shop	19
	Så får vi det bra på jobbet, teamutveckling	12
	Hjärnan och hjärnskador	81
	Måltiden och åldrande	25
	Grundläggande värden -för chefer	12

Aktivitetslista 1/4 2015 -31/3 2016

Maj		Erfarenhetsutbyte; verksamhetsutvecklare	14
		Carpes Yrkeskrav (YK); för chefer	8
		Tankar om döden	23
		Erfarenhetsutbyte; korttidsboende	12
	EBP	Grav utvecklingsstörning och delaktighet	22
		Afasi	23
		Social dokumentation	90
	EBP	Nätverksträff för Vägledare Delaktighetsmodellen (DMO)	18
		Grundläggande värden - för handläggare	14
		Så får vi det bra på jobbet, teamutveckling	7
	EBP	Utvecklingsstörning B-nivå; identitet och delaktighet	29
		Carpe café; Bildstöd	21
		Kompetensombudsträff	52
		Grundläggande värden - för medarbetare	16
		Hur kan vi tala om sexualitet	40
Juni	EBP	inflytande över genomförandeplan	60
	EBP	Utvecklingsstörning C-nivå och delaktighet	22
	EBP	Carpe Café; Delaktighet	23
		Autism	42 + 42
		YK; för alla	5
Augusti		Specialpedagogik 1	31 + 26
		Uppdrag och yrkesroll	12
	EBP	DMO-info	12
		Carpe Café; Bildstöd	25
		Kompetensombudskurs	18
		YK; för chefer	5
September		HSL- övergång	26
	EBP	EBP för chefer	19
		Erfarenhetsutbyte; Kortids	11
		Kompetensombudsträff	45
		Människans livslopp	26
		Social dokumentation	119
		Specialpedagogik 2	39
		Stroke	28
		Uppdrag och yrkesroll; Socialpsykiatri	11
		YK för alla	6
		Yk inspiration	14

Aktivitetslista 1/4 2015 -31/3 2016

Oktober

	Autism och utvecklingsstörning	58
	Carpe café; lågaffektivt bemötande	24
EBP	Det utsagda	17
	Erfarenhetsutbyte; verksamhetsutvecklare	18
	Grundläggande vård och omsorg	21
	Grundläggande värden - för handläggare	17
	Grundläggande värden - för medarbetare	17
	Hälsa och åldrande	40
	Kost och hälsa	58
	Kreativitet och hälsa	22
	Psykiatri 1	29
	Samtalsmatta	17
	Social dokumentation	42
	Stroke	32
EBP	Systematiskt förändringsarbete	20
	Uppdrag och yrkesroll; boende	22
	Uppdrag och yrkesroll; daglig verksamhet	21

November

	Autism	43
	Dag om boende	30
	Dag om daglig verksamhet	50
EBP	Delaktighet, inflytande, systematisk uppföljning; dialog	18
EBP	Delaktighet barnperspektiv; handläggare	13
EBP	DMO-info	11
EBP	DMO-info för chefer	4
	Epilepsi	34
	Erfarenhetsutbyte; chefer personlig assistans	17
EBP	Grav utvecklingsstörning och delaktighet	23
	Kompetensombudsträff	56
	lex Sarah	37
	MS	29
	MS fördjupning	12
	Social dokumentation	81
EBP	Utvecklingsstörning nivå B och delaktighet	26
	Vård och omsorg vid demens	17
	YK för alla	6

December

	Autism	33
	Carpe café; Bildstöd	21
	Carpe café; lågaffektivt bemötande	24
EBP	Erfarenhetsutbyte; DMO- vägledare	16
	Epilepsi	23
	HSL-nätverk	57
	Teamutveckling; så får vi det bra på jobbet	6
EBP	Utvecklingsstörning nivå C och delaktighet	26

Aktivitetslista 1/4 2015 -31/3 2016
Januari

EBP	Vägledarkurs i Delaktighetsmodellen (DMO)	14
	Autism och utvecklingsstörning	43
	Kommunikativt och kognitivt stöd	78
	Nätverksträff för teckenspråkiga enheter	9
	Kompetensombudskurs	19
	Carpecafé AKK	24
	Nätverksträff för Yrkeskravsankare	11
	Specialpedagogik 1	35
	Specialpedagogik 2	38

Februari

EBP	Cape café, medverkan, delaktighet	24
	ADHD	68
	ALS	11
EBP	Barn och ungas delaktighet	17
EBP	Delaktighetsmodellen; info	12
	Erfarenhetsutbyte; verksamhetsutvecklare	9
	Kompetensombudsträff	47
	MS	41
	Nätverksträff; HSL	40
	Samtalsmatta	26
	Social dokumentation	32
	Uppdrag och yrkesroll, Daglig verksamhet	13
	Uppdrag och yrkesroll, Socialpsykiatri	24
	Psykiatri 1	32

Mars

	Autism	39
	Carpe cafe; Brukaren i fokus	22
	Carpes YK och Socialstyrelsens allmänna råd	13
EBP	Delaktighet och inflytande; HSL	14
EBP	Delaktighet även på äldre dar	25
	Förärvad hjärnskada	95
EBP	Hur skapa delaktighet för dem m störst behov	21
	Intellektuell funktionsnedsättning	71
	Nätverksträff chefer personlig assistans	19
EBP	Självständighetens labyrint	42
	Social dokumentation	86
	Tydliggörande i praktiken	20
	Uppdrag och yrkesroll, personlig assistans	10
EBP	Barnperspektiv, work shop för handläggare	9
EBP	Samtalsmatta	46
EBP	Vägar mot självständighet	31
EBP	Vägledarkurs i delaktighetsmodellen	13
	Pedagogiskt ledarskap	14
	Specialpedagogik 1	35
	Specialpedagogik 2	19